

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/114/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4313213102
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4313213102.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Marty Polyákovej, spore žalobcu v 1. rade: A. B. C., 4.8.1982, D. X, E., žalobkyne v 2. rade: F. C., 15.1.1961, D. X, E., žalobcu v 3. rade: G. C., 31.8.1988, D. X, E., všetci žalobcovia zastúpení splnomocneným zástupcom JUDr. Milošom Opačitým, nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXXX/XX, I., proti žalovanému: Nemocnice s poliklinikami n.o. v likvidácii, so sídlom Štefánikova trieda 69, Nitra, IČO: 45732205, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Henrich Dušek, s.r.o., so sídlom Staré Grunty 162, Bratislava, IČO: 36740951, o zaplatenie 20.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice č.k. 12C/266/2013- 492 zo dňa 27. apríla 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku I. a výroku o trovách konania III. potvrdzuje.

Žalobcom v 1., 2. a 3. rade priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa písomne podanou žalobou doručenu súdu dňa 3.7.2013 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť pôvodne len žalobcovi v 1.rade sumu 20.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % odo dňa doručenia žaloby súdu. V žalobe uviedol, že v období od 27.6.2011 do 5.7.2011 bol jeho otec B. C., nar. XX.XX.XXXX hospitalizovaný u žalovaného v Nemocnici s poliklinikou Levice, kde dňa X.X.XXXX zomrel. Žalobca ako syn a teda pozostalý spolu s jeho matkou - manželkou zosnulého, ako aj bratom, mali pochybnosti o správnom poskytnutí zdravotnej starostlivosti, preto sa obrátil na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „ÚDZS“), ktorý mu listom zo dňa 24.11.2011 č. 65956/2011 /402 oznámil výsledok prešetrenia jeho podania, v ktorom je okrem iného uvedené, že „Liečba, ktorá bola pacientovi poskytnutá na internom oddelení NsP Levice bola volená správne, ale manažment urgentného metabolického stavu nebol počas pobytu na internom oddelení zvládnutý“. Ďalej ÚDZS v časti - záver, vo svojom Oznámení o výsledku prešetrenia podania uvádza, že „v zmysle uvedených skutočností konštatujeme, že A. B. C. počas hospitalizácie na internom oddelení NsP, n.o., prevádzka ZS Levice v dobe od 26.6.2011 do 5.7.2011 nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť správne, podľa § 4 ods. 3 Zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výkonom dohľadu bolo zistené porušenie platných právnych predpisov. Vaše podanie je opodstatnené.“ Žalobca ďalej uviedol, že úmrtie jeho otca a manžela jeho matky výrazne zasiahlo do bežného života a ďalších aktivít, a preto považuje uplatnenie nároku vo výške 20.000 eur za hodný osobitného zreteľa, keďže prišiel o otca, jeho matka o manžela, ktorý sa s nimi už nikdy neporozpráva, nebude môcť podať pomocnú ruku a stratu tohto človeka znášajú mimoriadne zle. Uviedol, že okrem psychickej traumy zostali na nich ako pozostalých

všetky náklady na domácnosť, príjem otca v domácnosti chýba, do rodinného rozpočtu tento príjem už nikdy nepríde, nehovoriac o tom, že otec a manžel všetkým chýba.

2. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom sp.zn. 12C/266/2013 - 258 zo dňa 21.6.2018 žalobu zamietol. Voči tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalobcovia. Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 7Co/267/2018 - 287 zo dňa 26.2.2021 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd okrem iného konštatoval, že na základe vykonaných dôkazov bolo preukázané, že žalovaný neposkytol zdravotnú starostlivosť A. B. C. správne, pričom pacient v zariadení žalovaného zomrel. Pokiaľ je žalovaný toho názoru, že zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne a že pacient nezomrel v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného, bude musieť tieto tvrdenia preukázať. Pokiaľ sa mu to nepodarí, je potrebné, aby sa súd zaoberal nárokom žalobcom aj z hľadiska výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy.

3.1 Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi v I. rade sumu 8.000 eur, žalobkyni v 2. rade sumu 8.000 eur a žalobcovi v 3. rade sumu 4.000 eur, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Žalobcom v I.- 3. rade nárok na náhradu trov konania voči žalovanému nepriznal. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 13 ods. 1,2,3, § 11 Občianskeho zákonníka, č. 19 ods. 2 Ústavy SR. Súd prvej inštancie po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom doplnil dokazovanie tak, že na návrh žalovaného bol ustanovený súdom znalec a súdu bol predložený znalecký posudok č. 15/2022 vyhotovený znalkyňou MUDr. Etelou Janekovou, PhD. Znalkyňa v predmetnom znaleckom posudku špecifikovala konkrétne v bode 2.1 znaleckého posudku, že došlo k pochybeniu počas hospitalizácie na internom oddelení v období od 26.6.2011 - 27.6.2011 a v období od 27.6.2011 - 5.7.2011, keď bol pacient preložený na OAIM, uvádzajúc, že k pochybeniu počas hospitalizácie na internom oddelení došlo v tom, že pacient napriek nepriaznivému zdravotnému stavu nebol uložený na intenzívnom lôžku, terapia diabetickej ketoacidózy neprebehla ako by mala, pacient ostával dehydratovaný, objem tekutín nebol adekvátne doplnený, napriek tomu, že nemočil, glykémie boli vyšetrené pri prijatí a hodinu po tom, a následne až o 3 hodiny, periférna kanyla bola zavedená až 27.6.2011 o 11.50 hod., napriek zvracaniu a bolestiam brucha bolo chirurgické konzílium privolané až 27.6.2011, CT a RTG natív brucha, nerealizovaný RTG hrudníka - ktorý by včas odhalil infekciu dýchacích ciest, neboli realizované odbery spútu, tampón nosa, tonzíl, moč kultivačne, hemokultúra, nepátralo sa po príčine vzniku diabetickej ketoacidózy, napriek zhoršovaniu cirkulácie, nízkemu TK 60/40 a hypovolémii podaný Furosemid vnútrožilovo, čo ešte pacienta odvodnilo a zhoršilo cirkulačné pomery, Furosemid podaný 27.6.2011 o 9.10 hod., neskoro konzultované pracovisko OAIM pri nemerateľnom diastolickom tlaku krvi, nepostupované v diagnostike a ani v liečbe podľa známych poznatkov do roku 2011 a konštatovala, že na internom oddelení bol postup personálu non lege artis. Znalkyňa v znaleckom posudku ďalej konštatovala, že počas hospitalizácie na OAIM došlo k pochybeniu a to konkrétne v tom, že nebolo pátrané po príčine zvýšenia zápalových parametrov a multiorgánovej sepsy včas, pri zhoršení zdravotného stavu a to vyšetrením biologického materiálu na kultiváciu, neboli včas realizované zobrazovacie metodiky za účelom upresnenia diagnózy, nebolo konzultované vyššie pracovisko za účelom prekladu eventuálne konzília odborníkmi na sepsu a multiorgánové zlyhanie. Znalkyňa na otázku, či vzhľadom na ochorenia, ktorými trpel pacient, ako aj závery pitevnej správy, bolo možné inými postupmi predísť nepriaznivému priebehu choroby pacienta a zabrániť jeho smrti, alebo vzhľadom na tento nepriaznivý priebeh choroby a pacientovi ďalšie závažné ochorenia, by bola jeho smrť nevyhnutná, a to aj v prípade poskytovania zdravotníckej starostlivosti inými postupmi, uviedla, že predpokladať nevyhnutnosť smrti nie je možné, keď nebola poskytnutá prvých 24 hodín adekvátna zdravotná starostlivosť. Znalkyňa v predmetnom znaleckom posudku podrobne opísala konkrétne pochybenia zo strany zdravotníckeho zariadenia počas obdobia prijatia pacienta B. C. až po jeho smrť, pričom konštatovala, že zdravotná starostlivosť zo strany žalovaného nebola poskytnutá lege artis, a existuje príčinná súvislosť so zvýšením rizika úmrtia.

3.2 Z vykonaného dokazovania a predmetného znaleckého posudku mal súd prvej inštancie za preukázané, resp. žalovaný v zmysle vyjadrenia odvolacieho súdu nepreukázal, že zdravotnícke zariadenie - žalovaný poskytol B. C. zdravotnú starostlivosť počas hospitalizácie menovaného až po jeho smrť lege artis. Uvedenú skutočnosť po podaní znaleckého posudku žalovaný ani nepoprel, avšak namietal, že naďalej nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti zo strany zdravotníckeho zariadenia a smrťou B. C.. Súd poukázal na skutočnosť, že z predchádzajúcich znaleckých posudkov aj z vyjadrenia znalca na pojednávaní nebola náležite zodpovedaná otázka

týkajúca sa preukázania príčinnej súvislosti medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného non lege artis a smrťou pacienta. Po doplnení dokazovania znalkyňa G. J. K. skonštatovala, že zdravotná starostlivosť zo strany žalovaného bola poskytnutá non lege artis, ale zároveň aj poukázala, že je daná príčinná súvislosť medzi pochybením zo strany zdravotníckeho zariadenia počas hospitalizácie neb. B. C. a jeho smrťou. Berúc do úvahy závery tohto znaleckého posudku a odborné vyjadrenie znalkyne, v ktorých poukázala na závažné pochybenia zo strany zdravotníckeho zariadenia a to od počiatku hospitalizácie až po smrť pacienta, súd ustálil, keďže iba táto znalkyňa sa konkrétne vyjadrila k príčinnej súvislosti medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti non lege artis a smrťou pacienta, že bola preukázaná príčinná súvislosť medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného non lege artis a smrťou pacienta.

3.3 Súd prvej inštancie uviedol, že úmrtím manžela a otca žalobcov došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu súkromia v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka do emocionálnej sféry žalobcov ako pozostalých, pričom ujma, ktorá im bola týmto zásahom spôsobená je nenapraviteľná, neodstrániteľná a bude ich sprevádzať celý život. Poukázal na okolnosti daného prípadu, keď bolo preukázané, že zo strany zdravotníckeho zariadenia bola preukázaná nedostatočná zdravotná starostlivosť, viacnásobné pochybenia počas celej hospitalizácie B. C.. Podľa názoru súdu ľahkovážny prístup zdravotníckeho zariadenia, nedostatočné monitorovanie stavu pacienta, s poukazom na veľmi závažný zdravotný stav, ktoré viedli podľa názoru súdu k smrti otca žalobcov a manžela žalobkyne, ktorý bol v produktívnom veku - 55 ročný, čiže žalobkyňa v 2. rade stratila manžela, ktorý jej mal byť práve v tomto veku aj do budúcnosti najväčšou oporou a žalobcovia otca. Súd zdôraznil, že súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život, pričom podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založenej na citových väzbách. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma.

3.4 Súd žalobe ako dôvodne podanej vyhovel v zmysle pripustenej zmeny žaloby, pričom mal za to, že výška navrhutej nemajetkovej ujmy zo strany žalobcov bola absolútne primeraná, vzhľadom na okolnosti daného prípadu, ktorú výšku žalovaný ani nenamietal. Súd prihliadol okrem závažnosti vzniknutej ujmy aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom mal za to, že uplatnená výška nemajetkovej ujmy spĺňa atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie a zároveň zohľadňujúc, že táto výška nie je prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobila by na škodcu- žalovaného likvidačne. Súd žalobu zamietol v časti uplatneného nároku na úroky z omeškania, s tým, že v tejto časti uplatneného nároku žaloba nie je dôvodná, nakoľko povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vznikla až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozhodnutie NS SR 7Cdo/109/2018). Žalobcom v 1. - 3. rade, ktorí boli v konaní procesne úspešní, vznikol nárok na náhradu trov konania, súd však nárok na náhradu trov konania žalobcom voči žalovanému nepriznal, nakoľko žalobcovia výslovne uviedli, že nárok na náhradu trov konania si neuplatňujú.

5.1 Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. napadol v zákonnej lehote žalovaný poukazujúc na odvolacie dôvody § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný nepreukázal, že poskytol B. C. zdravotnú starostlivosť lege artis. Poukázal na to, že v priebehu pojednávania boli predložené tri znalecké posudky, na základe ktorých bola určená otázka poskytovania zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného B. C. vždy v odlišných záveroch a to na základe znaleckého posudku MUDr. Vendelína Puškára, ktorý skonštatoval, že žalovaný poskytoval zdravotnú starostlivosť B. C. lege artis a neexistuje príčinná súvislosť medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného a smrťou B. C., G. L. H. sa vo svojom znaleckom posudku vyjadril, že v zásade bola poskytovaná zdravotná starostlivosť správne, pochybenie v jej poskytovaní non lege artis videl v písomnej dokumentácii a manažmente urgentného metabolického stavu počas hospitalizácie na internom oddelení avšak, čo sa týka príčinnej súvislosti medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného a smrťou B. C., k uvedenej skutočnosti sa vyjadriť nevedel. Znalkyňa G. J. K. vo svojom znaleckom posudku skonštatovala, že žalovaný vo viacerých činnostiach neposkytoval pacientovi B. C. zdravotnú starostlivosť lege artis, avšak čo sa týka samotnej príčinnej súvislosti medzi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného a smrťou B. C., tu sa znova znalkyňa vyjadrila veľmi vágne, neurčito, nejednoznačne a obmedzila sa len na „frázy“, v ktorých všeobecne

konštatuje, že v prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti non lege artis existuje príčinná súvislosť so zvýšenou mierou rizika smrti. Žiadna jednoznačná odpoveď ohľadne príčinnej súvislosti medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou zo strany znalkyne nebola konštatovaná a takéto vyjadrenia nemôže súd považovať za jednoznačné preukázanie tejto skutočnosti a na základe neho priznať nároky žalovaných v danom konaní. Z uvedeného vyplýva, že tri výroky znalcov konštatujú nejednoznačne poskytovanie zdravotnej starostlivosti non lege artis a žiadny výrok týchto znalcov jednoznačne neurčil príčinnú súvislosť medzi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného a smrťou B. C.. V tomto smere žalovaný zdôraznil, že súd z predmetných troch znaleckých posudkov vzal len konštatovania jemu vyhovujúce pre rozhodnutie a ostatné fakty z iných znaleckých posudkov odignoroval. Samotný súd vo svojom odôvodnení konštatuje, že z prvých dvoch znaleckých posudkov nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného a smrťou B. C. a túto mal súd preukázanú až zo znaleckého posudku G. K., ktorej závery pri rozhodovaní vzal do úvahy.

5.2 K záverom znalkyne G. K. v znaleckom posudku žalovaný poukázal na to, že v predmetnej odpovedi znalkyňa, hoci to tak na prvý pohľad možno znie, vôbec neskonštatovala, že tu existuje konkrétna príčinná súvislosť medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou. Namietal, že v žiadnom prípade sa znalkyňa nevyjadrila konkrétne k príčinnej súvislosti medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou, čo zdôraznila slovami „tak je možné povedať...“ a „zo zvýšením mortality pacienta“, čím bola znalkyňa vo svojej odpovedi veľmi nekonkrétna, hypotetická a teda súd nemôže jej odpoveď na túto zásadnú otázku považovať za zodpovedanú tak, že by jednoznačne určila príčinnú súvislosť medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou a to v neprospech žalovaného. V danom prípade však jednoznačná príčinná súvislosť medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou jednoznačne absentuje, resp. absentuje jej jednoznačné preukázanie na základe výsledku až troch znaleckých posudkov (v dvoch prípadoch sa znalci nedokázali jednoznačne vyjadriť k príčinnej súvislosti a v jednom prípade znalec túto príčinnú súvislosť priamo vylúčil, keďže predtým vylúčil aj konanie non lege artis žalovaného) a preto nemôže vzniknúť žalobcom ani takýto žalovaný nárok. Žalovaný teda v zmysle záverov Uznesenia odvolacieho súdu uniesol dôkazné bremeno.

5.3 Nemožno súhlasiť ani s konštatovaním, ktoré tvrdili v priebehu konania žalobcovia, že podľa Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 716/2016 z 24. októbra 2017, nie je potrebné jednoznačne preukázať príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti škodcu a škodou, ktorá tým nastala, v danom prípade smrťou pacienta, nakoľko z predmetného nálezu Ústavného súdu SR možno dovodiť len fakt, že v prípadoch ako sú medicínske spory je nutné častokrát zachovať určitú mieru vyváženosti procesných strán a prikloniť sa na stranu žalobcov, t.j. poškodených, čím má byť prenesená dôkazná povinnosť zaťažujúca žalobcov v nevyhnutnej miere aj na žalovaných. Ústavný súd SR vo svojom odôvodnení zastáva pevný a nemenný názor, že príčinná súvislosť predstavuje základný konštrukčný prvok zodpovednostnej skutkovej podstaty, na ktorom je vybudovaný systém súkromnoprávnej zodpovednosti za škodu, a ktorej preukázanie v súdnom konaní je jedným z predpokladov úspešného uplatňovania zodpovednostných nárokov proti žalovanému. Záverom žalovaný uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

6. Žalobcovia v 1. až 3. rade sa písomne vyjadrili k odvolaniu žalovaného a k jeho námietke že ani opakovaným znaleckým dokazovaním nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi smrťou pacienta a porušením nejakej povinnosti zo strany žalovaného poukázali na skutočnosť, že ich sťažnosť na nesprávne poskytnutú zdravotnú starostlivosť vyhodnotil ju ÚDZS ako opodstatnenú a zároveň znalecký posudok, na ktorý sa odvoláva žalovaný, spracovaný v prípravnom trestnom konaní bol znalcom vypracovaný bez potrebnej zdravotnej dokumentácie, čo znalec aj priznáva. Poukázali na znalecký posudok znalca MUDr. Zdenka Salmáša, ktorý na pojednávaní na otázku, „či v prípade správneho poskytnutia zdravotnej starostlivosti pacientovi zo strany žalovaného, by pacient mal šancu na prežitie“, odpovedal „áno“. Rovnako poukázali aj na závery znaleckého posudku G. J. K. ktorá jednoznačne konštatovala, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá lege artis a existuje príčinná súvislosť so zvýšením riziko úmrtia. S poukazom na uvedené žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že v odvolaní poukázal na nesprávnu aplikáciu zákona a judikátov súdnej praxe na daný spor a konkrétne v tejto súvislosti vyhodnotenie príčinnej súvislosti a jej preukázanie v danom konaní na základe predložených znaleckých posudkov, na ich nejednoznačnosť a nemožnosť úplného vylúčenia príčinnej súvislosti medzi porušením zákona a smrťou pacienta pri priznaní náhrady škody žalobcom. K uvedeným okolnostiam zrejme žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu neprihliadajú účelovo, nakoľko je pre nich vyhovujúce stotožniť sa s právnym názorom súdu prvej inštancie a „opomenúť“ potrebu preukázania príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a poškodením zdravia pacienta v zodpovednostných vzťahoch.

8. Žalobcovia v ďalšom vyjadrení opätovne zopakovali dôvody uvedené vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného.

9. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku I. a výroku o trovách konania III. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Odvolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci, dôkazy vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti v zmysle §191 ods. 2 CSP, jeho rozhodnutie náležite odôvodnil. Súd prvej inštancie dospel z hľadiska posúdenia žaloby k správne záveru, že žaloba žalobcov je dôvodná, dospel k správnym skutkovým ako aj právnym záverom, ktoré následne odvolací súd doplnil v zmysle odvolacej argumentácie. Rozhodnutie je vecne správne a odvolanie žalovaného bolo potrebné posúdiť ako nedôvodné.

12. Podstatou odvolania žalovaného boli nesprávne skutkové zistenia ako aj nesprávne právne posúdenie danej veci súdom prvej inštancie. Namietal predovšetkým skutočnosť, že žiadna jednoznačná odpoveď ohľadne príčinnej súvislosti medzi postupom non lege artis pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti zo strany žalovaného o pacienta A. B. C. a jeho smrťou nebola konštatovaná znalcami konštatovaná a takéto vyjadrenia nemôže súd považovať za jednoznačné preukázanie tejto skutočnosti a na základe neho priznať nároky žalovaných v danom konaní.

13. Predmetom sporu je zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobcovia uplatňujú voči žalovanému v súvislosti s úmrtím ich otca a manžela, ktoré úmrtie je spojené s poskytnutím nesprávnej zdravotnej starostlivosti žalovaného ako jej poskytovateľa. Citová ujma je ujmu odlišnej povahy, ktorá nie je odškodňovaná žiadnym z ustanovení § 420 až § 450 OZ, nejde o ujmu spôsobenú na duševnom zdraví pozostalých oznámením im úmrtia blízkej osoby, ale o ujmu vyvolanú narušením súkromných väzieb pozostalých, ktorá sama osebe nemusí vyvolať ich poškodenie duševného zdravia. Podmienkou odškodnenia nemajetkovej ujmy je protiprávne narušenie rodinných vzťahov predstavujúce zásah do práva na súkromie a rodinný život pozostalých fyzických osôb, danosť príčinnej súvislosti medzi zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy na súkromí fyzickej osoby nevyžadujúcej zavinenie a taká forma zásahu, ktorá je objektívne spôsobilá vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení práva na ochranu súkromia a rodinného života (pozostalej) fyzickej osoby.

14. V predmetnej veci súd prvej inštancie na základe znaleckého posudku G. J. K. konštatoval, že v konaní bola preukázaná príčinná súvislosť medzi poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovaného non lege artis a smrťou pacienta, teda ujmu na strane žalobcov, ku ktorej prišlo smrťou ich otca a manžela. Príčinná súvislosť v práve je ponímaná ako vzťah príčiny a následku medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym konaním) škodcu a vznikom škody (ujmy). Ak je vznik škody (podľa obvyklého chodu vecí a skúseností) adekvátnym následkom protiprávneho úkonu (má povahu nutnej

príčinno-účinkovej väzby), musí sa súčasne preukázať, že bez tejto príčiny by škoda nenastala, keď posudzovanie kauzálneho nexu ako priamej väzby javov, v rámci ktorého jeden jav (príčina) priamo (bezprostredne) predchádza a vyvoláva druhý jav (následok) nie je právnou, ale (len v konkrétnych súvislostiach riešenou) skutkovou otázkou a pri jej zisťovaní treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala, rozhodujúca je iba vecná súvislosť príčiny a následku. Existencia príčinnej súvislosti (priamosti pôsobenia príčiny na následok) musí byť v každom konkrétnom prípade preukázaná, nemožno ju len predpokladať. Uvedené platí všeobecne v sporoch o náhradu škody, z čoho potom pramení dôkazné bremeno preukázania príčinnej súvislosti na strane žalobcu. V súvislosti s preukázaním príčinnej súvislosti v medicínskych sporoch t. j. sporoch medzi pacientmi, resp. pozostalými po pacientoch a poskytovateľmi zdravotníckej starostlivosti, však uvedené dôsledne neplatí. V zahraničí existujúca súdna prax umožňuje nahrádzať „stratu šance“ a znižujúca nároky na dôkazné bremeno na postačujúci dôkaz dostatočnej pravdepodobnosti sa postupne premieňa i do súdnej praxe v Slovenskej republike, vyžadujúcej podmienku istého vzťahu medzi príčinou a následkom, teda na neudržateľnosti preukázovania „100%-nej“ objektívnej príčinnosti, ktorá príčinná súvislosť nie je definovaná právnymi predpismi a teda môže byť rozhodovacou praxou prehodnotená.

15. Z tohto pohľadu považuje odvolací súd za významný už v predchádzajúcom rozhodnutí uvádzaný Nález Ústavného súdu SR II.ÚS 716/2016 z 24.10.2017 (publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 37/2017), ktorý uvádza aj žalovaný vo svojom odvolaní namietajúc jeho výklad zo strany žalobcov ohľadom nepotrebnosti jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí poukázal na závery uvedené v tomto Náleze týkajúce sa najmä rozdelenia dôkazného bremena, keďže v bodoch 42. až 47. posudzoval Ústavný súd SR v prípadoch tzv. medicínskoprávných sporoch objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti stranou so slabším postavením (poškodeného pacienta resp. pozostalých po tomto pacientovi), pričom konštatoval, že požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty je neprimeraná z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie a zásady rovnosti účastníkov konania a teda je potrebné dôkazné bremeno rozložiť napríklad jeho sekundárnym prenesením na žalovaného, keď neistota vo vzťahu k príčinnej súvislosti je spravodlivo vyvážená v zásade tým, ak je v pochybnostiach rozhodnuté v prospech toho, komu ujma vznikla. V podstate zhodné závery prijal už dávnejšie Ústavný súd Slovenskej republiky aj v uznesení zo dňa 12.08.2008 sp. zn. I.ÚS 1919/2008, keď sú významné rovnako rozhodnutia všeobecných súdov SR (napríklad rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 6Co/197/2015 z 21.06.2016, resp. rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/97/2018 zo dňa 23.10.2018 a 9Co/51/2019 z 25.06.2019, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/168/2010 z 09.11.2011).

16. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, ktorý zastáva názor, že aj v predmetnom Náleze Ústavný súd vyžaduje jednoznačné preukázanie príčinnej súvislosti, odvolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje, pretože Ústavný súd vyslovene uvádza: „ Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty osobitne v sporoch, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je v štandardnom type dôkazného sylogizmu neprimeraná, pretože narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nereflektuje objektívne limity súvisiace s následným poznávaním minulých javov, zvlášť príčinnej súvislosti, a proporcionálne nevyvažuje vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, v ktorom má z už uvedených dôvodov „navrch“ zdravotnícke zariadenie, keďže na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladie neúmerné nároky, čím mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje dosiahnutie ich uspokojenia, v dôsledku čoho porušuje aj jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán.“

17. Ak v dôsledku poskytnutia zdravotníckej starostlivosti non lege artis dôjde k škode na zdraví alebo k ujme na osobnostných právach, nastupuje zodpovednosť poskytovateľa v prípade, že sú splnené jej zákonné predpoklady, ktorými sú protiprávny zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať škodu či nemajetkovú ujmu, vznik ujmy a príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom a vznikom ujmy. V medicínskych sporoch, o aký ide v danej veci, je však pre žalobcu ťažké a možno aj nemožné preukázať príčinnú súvislosť (kauzálny nexus), ktorého základnými atribútmi sú priamosť a bezprostrednosť. V takých prípadoch je podľa názoru odvolacieho súdu namieste prelomenie požiadavky preukázania 100 % príčinnej súvislosti, aplikáciou doktríny „straty šance“ porovnaním pravdepodobnosti šance na vyliečenie, predĺženie života, či odvrátenie smrti v prípade, ak by postup poskytovateľa zdravotníckej starostlivosti bol v súlade s lege artis.

18. Otázka posúdenia príčinnej súvislosti je otázkou právnou, o ktorej rozhoduje súd, pričom však vychádza z odborných vyjadrení a znaleckých posudkov, ktoré tvoria skutkový podklad pre prijatie právneho záveru. Pokiaľ však súd má viaceré znalecké posudky, pričom tieto majú rozdielne závery k tej istej otázke, musí vyhodnotiť, ktorý z nich a z akých dôvodov je pre rozhodnutie určujúci.

19. V predmetnej veci bol v rámci dokazovania predložený znalecký posudok MUDr. Puškára, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní, bol teda listinným dôkazom. Jedine tento posudok konštatoval iné závery ako nasledujúci dvaja znalci (ustanovení v konaní), keď považoval poskytnutie zdravotnej starostlivosti pacientovi ako lege artis zo strany žalovaného. Následne v konaní vyhotovené dva znalecké posudky však neboli rozdielne, pretože znalecké posudky G. H., ako aj G. K. zhodne skonštatovali postup non lege artis u žalovaného pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti. Posledný znalecký posudok G. K. bol podrobnejší a zodpovedal otázky, ktoré boli predložené zo strany žalovaného, keďže tento posudok bol v konaní vyhotovený na návrh žalovaného. Žalovaný však namietal skutočnosť, že súd prvej inštancie vychádzal len zo záverov posledného znaleckého posudku G. J. K., pričom ani v jednom znaleckom posudku nebola konštatovaná príčinná súvislosť. Odvolací súd uvádza, že v posudku G. H. bol konštatovaný postup non lege artis zo strany žalovaného voči pacientovi a to viacerými vážnymi pochybeniami – nesprávnou diagnostikou a liečebnými postupmi, hospitalizáciou na nesprávne oddelenie a nedostatočným vedením zdravotnej dokumentácie. Nevedel sa jednoznačne vyjadriť k tomu, či žalovaný svojím postupom diagnózy a liečenia vyslovene zavinil smrť pacienta. Na pojednávaní však znalec uviedol, že „ k pochybeniu došlo aj ohľadne liečby, aj ohľadne diagnostikovania. Z dôvodu, že nebola poskytnutá správna liečba, diagnostika, manažment, bola znížená šanca pacienta na prežitie.“ Znalčka G. J. K. vo svojom znaleckom posudku na strane 6 – 8 podrobnejšie udáva v čom všetkom spočívala nesprávna diagnostika a liečba zo strany žalovaného, pričom chyby, ktoré nastali počas hospitalizácie na internom oddelení zhrnula do 11 bodov ! Už z uvedeného vyplýva, že nešlo o zanedbateľné pochybenie zdravotníckeho zariadenia, ale o značné nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti pri pacientovi vo vážnom zdravotnom stave. Počas hospitalizácie na OAIM znalčka uviedla ďalšie tri pochybenia. V neposlednom rade je potrebné zdôrazniť, že znalčka sa v bode 2.5 jednoznačne vyjadřila, že zdravotná starostlivosť v danom prípade nebola poskytnutá lege artis, preto existuje príčinná súvislosť so zvýšením rizika úmrtia. Odvolací súd uvádza, že vzhľadom k nesprávosti poskytnutia zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného je potrebné konštatovať, že u B. C. došlo jednoznačne k strate šance na prežitie.

20. Podľa názoru odvolacieho súdu iba ak by bolo v spore jednoznačne preukázané, že aj pri poskytnutí správnej zdravotnej starostlivosti by následok smrti B. C. nastal, iba potom by bolo možné, s ohľadom na jeho zistené porušenia povinností, na objektívny charakter zodpovednosti žalovaného, na predpoklady jej zbavenia sa (vyvinenia) a uvedené dôkazné bremeno aj na jeho strane, skonštatovať, že sa žalovaný v spore úspešne ubránil a nebola tak preukázaná situácia, že na strane nebohého otca a manžela žalobcov došlo k strate šance na prežitie. V konaní bolo nesporne preukázané, že zo strany žalovaného bola nesprávne (non lege artis) poskytnutá zdravotná starostlivosť a táto bola porušením jeho zákonnej povinnosti a tiež bola objektívne spôsobilá privodiť zhoršenie zdravotného stavu a smrť B. C., preto je daná zodpovednosť žalovaného za spôsobenú škodu žalobcom a ich nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy z toho plynúci je dôvodný.

21. Záverom odvolací súd uvádza, že žalovaný žiadnym spôsobom v odvolaní nenamietal výšku priznanej nemajetkovej ujmy, napriek tomu odvolací súd dodáva, že súdom prvej inštancie priznaná výška finančného zadosťučinenia žalobcom je primeraná vzhľadom na okolnosti danej veci. Súd prvej inštancie správne pri určovaní výšky finančnej náhrady zohľadnil okolnosti spojené so smrťou blízkej osoby, ako aj okolnosti na strane pozostalých žalobcov a tiež na strane škodcu. Správne bolo poukázané na okolnosti na strane žalobcov, a to intenzita vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého, ako aj otázka existenčnej závislosti pozostalých na zomrelom v širšom ponímaní. Aj v tomto smere sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie.

22. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku I. a v závislom výroku o trovách konania III. potvrdil, a to s poukazom na ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

23. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalobcom v 1. až 3.rade voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

24. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).